

PEST, II. félv.

40. szám.

Október 6. 1870.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár: helyben félfévre 1 frt 31. A pályázatok beiktatásáért tíz sorig minden egy. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratok, egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre fél-szeri fölveteléért 1 frt. 10 soron fölül, egyszeri közlés-kat a Sz.-Istv.-Társ. igazgatóságához kérjük intéztetni. évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ért 2 f. ha többször közöltetik, 1 f., 50 kr, számítatik

A Szent-István-Társulat jelentősége napjainkban.

I.

A katolikusok közti egyesülés szüksége napjainkban égetőbb, mint bármikor. A ki nem látja, hogy manap a katolicismusra nézve kedvezőtlen idők járnak, az behunyt szemekkel él a világon. Olaszországban a pápa ő szentségét birtoka végmaradványától is megfosztották, és így — bár hiszszük, igen rövid időre — a szentszék elvesztette biztosítékát annak, hogy az egyház feje teljes szabadsággal kormányozhassa az egyházat. Németország egy hatalmas protestáns fejedelm igája alá készül hajolni, kinek őseitől öröklött földadata mint a protestáns vallás feje a protestantismust terjeszteti. A magyar-osztrák birodalomban mindig sűrűbb számmal jelennek meg oly törvények, melyek a kath. egyháznak ősi jogait esorbitják, háttérbe szorítják. Hozzájárul, hogy ezen nem-katolikus törekvéseket az irodalom legnagyobb része pártolja, sőt a kormányokat Bécsben úgy, mint Pesten a katolicismus elleni föllépésben mindig előbbre hajtja.

Nyakunkon vannak a közös iskolák. A kath. egyháznak ősi időktől elidegeníthetlen jogai voltak iskoláihoz. És ez nagyon természetes. Mikor fogjuk az emberbe a vallásosságot csepegtetni, ha nem gyenge ifjúságában, midőn a viaszlagy gyermeki szív legfogékonyabb a jónak befogadására? A közös iskolák nem akarnak a katolikus gyermekből katolikus embert nevelni; oly könyveket adnak a gyermeknek kezébe, melyekben a katolikus vallásról szó sinesen. És ezen közösisiskolás könyveket, melyekben a kath. vallás meg sem említettik, nagy költséggel a kormány adja ki, a közösisiskolák tanodai lapját pedig a tanító uraknak ingyen küldi meg.

Magyarország főmélt. Herczeg-Primása gyorsan fölismerte a veszélyt, mely ez által a kath. iskolákra háramlik, s azért néhány év előtt a Szent-István-Társulat nagygyűlésében ünnepélyesen fölszólította a Társu-

latot, hogy a kath. iskolák számára a tankönyvek kiadását vegye kezébe, és mind maga, mind nagymélt. püspöktársai nevében ígérte, hogy a Társulatot pártolni fogja. Ugy tudjuk, hogy a nagymélt. főpásztorok körleveleikben figyelmeztették is megyéiket, hogy a kath. iskolák számára a tankönyveket a Társulatnál rendeljék meg. S mégis egész vidékek vannak, hol kath. iskolákban közös iskolás könyveket használnak! Nem bocsátkozunk itt abba, hogy ily eljárás mellett iskoláink kath. jellege megőrzésének nincsen semmi értelme, hanem csak arra szoritkozunk, hogy ez által meanyire megbénittatik a Társulat a tankönyvek gyors egymásutáni kiadásában. Mert ha nem mondjuk is, tudni fogja mindenki, hogy a Társulat nem rendelkezik százazrekkel, mint a kormány, tehát nagy tőkét a tankönyvekbe nem képes befektetni. — Ha tavaly a Társulat által kiadott ABC-és és I. Olvasókönyvre minden kath. iskola által tétetett volna megrendelés, az első kiadás teljesen elfogyott volna, míg így ezen kiadásba befektetett tőkének kétharmada még most is könyvekben hever. Az idén kiadta a Társulat a Fali-táblákat és II. Olvasókönyvet, melyek együtt mintegy 8000 forintba kerültek, és a melyekre mindeddig elég gyéren érkeznek a megrendelések. Már pedig minél tovább fekszik a Társulat tőkéje a könyvekben, annál lassabban haladhat a még hátralevő tankönyvek kiadásában.

Tehát nemcsak a Társulat, hanem főkép a kath. iskolák érdekében fekszik, hogy országszerte minden kath. iskola könyveit a Társulatnál szerezzék meg, ez egyszerismind a legbiztosabb mód arra, hogy a hátralevő tankönyvek minél gyorsabb egymásutánban jelenjenek meg.

A második mód, hogy minél többen álljanak be a Társulatba, és filléreikkel segít-

sék elő a kath. tanirodalom előbbrevitelét. Ha a Társulat egyebet nem tenne, mint hogy a kath. iskolákat jó tankönyvekkel látja el, ez maga is elég indok volna arra, hogy minden lelkes katolikus ezen nagy és üdvös cél eléréséhez évenkénti néhány forinttal járuljon. Ha minden tag csak egy új tagot igyekeznék szerezni — a mi épen nem volna nehéz — ez által ügyünk tetemes lendületet nyerne. Kérjük figyelembe venni, hogy a kath. elemi tankönyvek kiadása a Társulatnak épen nem nyit pénzforrást; mert, hogy etéren a kormányval versenyezhesünk, a könyveket oly olcsón kell adnunk, hogy a költségek teljesen fölemész- tük a bevételt.

Ha tehát a közönséget áldozathozásra kérjük föl, áldozatot hoz a társulat is az által, hogy a tanköny- vek kiadása által anyagi haszon nélkül sokszorosan szaporítja teendőit.

Harmadik mód volna, hogy a katolikusok minél nagyobb buzgalommal igyekezzenek a Társulat egyéb kiadványait terjeszteni. Csak a Szentirást említjük, melyből még sok ezer példány fekszik a Társulat rak- táraiban. Talán nem igazságtalan ohajt fejezünk ki, ha azt mondjuk, hogy minden áldozárnak kellene a ma- gyar Szentírás egy példányával birnia. Szegényebb áldozárok álljanak össze többen, s 25 százalék kedvez- ményében részesülnek.

Maga a katolikus tanirodalom, melylyel a Társulat a főmél. Herezegprímás és nagymél. püspöki kar megtisztelő megbízásából foglalkozik, a Sz.-István- Társulatnak oly jelentőséget kölcsönöz, mely reméljük közérdekeltséget fog a hazában kelteni, és azokat is föl fogja buzdítani a Társulat pártolására, kik azt eddig nem tették. De vannak e pártolásra más indokok is, melyekről más alkalommal tognuk szólni.

Ki igaz magyar?

Mondhatod, hogy Hunniának
Drága földé szép hazád ...
Hogy neked tanyát az Alföld
Dús vetésű síkja ad ...
Máriát ha áldva nem dicséred:
Fél magyar vagy, rontva ősi véred.

Mondhatod, ki szült e honnak,
Hogy anyád magyar leány,
S hogy apád családi fája
Ezred éves is talán ...
Máriát ha áldva nem dicséred:
Fél magyar vagy, rontva ősi véred.

Meglehet, van őseid közt
Kit keletre vitt hite,
S ott pogány vas éle által
Hagyta őt el élete ...
Ám te, Máriát ha nem dicséred:
Fél magyar vagy, rontva ősi véred.

Ott lehet a szép magyar név,
Ősi ezimer, hír, babér ...
Mint fabábnak szép arany-méz,
Néked ez csak annyit ér.
Máriát ha áldva nem dicséred:
Fél magyar vagy, rontva ősi véred.

Ott lehet a kacsa, mente,
Ott a zrinyi és buda,
S bár ragyogjon öltözéked,
Hogy csodálja Pest-Buda ...
Máriát ha áldva nem dicséred:
Fél magyar vagy, rontva ősi véred.

Mondhatod a szó, először
Mely füledbe eljuta,
Szépszavu magyar ajakról
Nemzet és a hon vala ...
Máriát ha áldva nem dicséred:
Fél magyar vagy, rontva ősi véred.

Mit beszélek?... Hogy ha, mid van,
Mind hazádnak áldozod,
És szerelmed zálogául
Véredet kionthatod ...
Máriát ha áldva nem dicséred:
Fél magyar vagy, rontva ősi véred.

Föl tehát, ki hű magyar vagy,
Föl köszöntni Máriát!
Ő királynéd, szép hazádat
István néki adta át.
Szűz Királynédát ha hön dicséred:
Ugy hiszem, nines rontva ősi véred.

Garay József.

A san-martini lelkész.

— Történeti elbeszélés a közelmúlt mexicói harcok idejéből. —

Uliczny Gyulától.

(Folytatás.)

A testvérek.

Lamier s a hat uhlán dühösen tovairamlottak s egy nagy völgynek vették útjokat. Egy-néhány, a csa-

litban elrejtözött vadász utánuk lőtt: — három ember elesett, a negyediket egy kartácsgolyó holtan teríté le lováról.

Lamier, egy őrmester s egy köz uhlán maradtak

életben. A szikrák csakugy szóródtak a tova száguldó lovak patkói alatt. Ej lett. Egy földből s téglából készült fal emelkedett a Bidasoa folyó partján; alant árok volt.

— Szálljatok le! szólt Lamier s maga is leugrott lováról; megcsapkodta azt vesszejével s az árokba ugrott. Kísérői követték példáját. A lovak elvágattak a rétekre.

Az árokban mindnyájan előrehaladtak. Az éj esőndes volt; csak a távolból hallatszott tompa zörej; ezek az ágyu- s löporszekerek voltak, melyek az országon áthaladtak.

— Most kövessetek engem! mondá Lamier s a három szökevény halkán lépdelt az éj homályában. Lamiernek ismerni kellett a helyzetet, mert biztos lépéssel sietett át a változatos erdőkanyarulatokon.

— Megálljatok! Várokotzatok itt, míg visszatérek, mondá végül a két katonához, mialatt ő előre indult.

De habozni látszott, vajjon a völgyben fekvő halászkunyhó felé vegye-e útját, vagy tovább menjen. Amott János atya lelkészlaka állott. Most megállott a halom tetején s éles szemekkel tekintett a barátságatlan éjbe. „Igen ott, susogá ő, ott lakik ő — fivérem! És én itt — üldözött szökevény! Ezen magányos kunyhó! Szegény testvérem! Hogyan lépjek eléje? Daczára annak, hogy vagyonomat s az övét elpazaroltam, jó testvér maradt irántam. Csak miután itt is folytattam kiesapongó, esztelen életmódomat, tiltotta meg, hogy hozzá menjek, házába lépjek. Hol van az idő! Mennyire megváltozott. De bátorság. Nemcsak magam számára kérek oltalmat, hanem még két szegény ausztriai számára is.“

A házban mécs pislogott. A szökevény merészen belépett a ház alsó részébe.

A konyhában egyszerű olajlámpa égett, de senkit sem lehetett látni. Lamier kinyitotta a szoba ajtaját s a szoba közepén megállott.

A szoba nem volt tágas, de igen esinos. Fekete bőrrel bevont karos székek állottak esinos esztergályozott lábakon a fal mellett. Volt itt egy zongora is, de persze nem mahagonifából; már a billentyűk is meglehetősen el voltak kopva. Az íróasztalon halmozokkal állottak a könyvek s a szoba egyik szögletében egy kis oltár létezett, mely előtt lámpa égett. A szoba másik szögletében támlány állott, melyben János atya főleg vasárnap az istenítisztelet bevégeztével nyugodta ki magát. Most azonban mintegy hatvan éves anyóka ült benne s aludt, mialatt egy kis szürke macska lefüggő fejkötő szalagját ránczizgálta.

Lamier végül fennszóval mondá: „Buenas tardes, madrita!“ (Jó estét, anyáeska!)

A plébános gazdaasszonya fölébredt, esodálkozva nézett Lamier-re, aztán kidörgölte szeméit s megdöbbenve mondá: „Szentészes Szűz Mária! Don Fernando!“

— Legyen nyugodt, drága Sennora; hol van testvérem?

— Oh a szegény most ment el egy óra előtt egy beteg indiánhoz Don Pedro ültetvényére!

— Figyeljen rám anyáeska: Én szökevény vagyok. A köztársasági katonák üldözöbe vettek; rám

még két császári harezfi várakozik teljesen kimerülve; életünk van kockáztatva! Nem maradhatnánk mi itt e házban egy pár napig rejtekben?

— O santa virgen purissima! Csak két szobánk van s felül a padlás; itt azonnal felfödöznek Önöket a köztársaságiak, mondá remegve az anyáeska.

— S vajjon mit fog mondani testvérem? kérdé Lamier egészen leverve; kérem önt, legyen szives őt e szerencsétlen hirre előkészíteni!

— Istenem, már hallom őt jöni! mondá a nő a fölindulástól remegve s Lamier-t a szomszéd mellékszobába küldé.

Erre csakhamar belépett János atya. Üdvözölte gazdasszonyát; ez előhozta pipáját s az ujságot, s aztán aggódova topogott le s fel a szobában. Végül összeszedte minden bátorságát s mondá:

— Tisztelendő Ur!

— Nos, mit akarsz anyáeska?

— Egy ismerős érkezett hozzánk! Ne i-jedjen meg, a liberalisok üldözik őt. Én-én kevés időre a mellékszobába rejtém őt el.

János atya felugrott.

— Hogyan? Kicsoda? kérdé megijedve s a pipa és ujság kiesett kezéből. Ekkor Lamier kilépett a mellékszobából.

— Nagy Isten! Testvérem! kiáltott János atya.

— Bocsánat! hebegett Lamier, bocsánat! Én más emberré lettem, üldöznek, nálad kerestem menedéket. Nálad, testvérem, kinek birtokát én nyomorult...

— Feledve van! Nem emlékezem rá! Béke közöttünk! szólt János atya.

— Oh testvérem! Mindketten megölelék egymást, keblükhöz szoriták és sirtak. Az anyáeska szintén sirt velök, a macska hizelegve simult Lamier lábaihoz.

A plébános azonban rögtön eltávolítá a zokogó testvért szeliden magától. De mit tegyünk, hová rejt-sünk, hogyan ment-sünk meg téged! Senki sem látott meg?

— Nem, mondá Lamier, hanem két osztrák uhlánus várakozik innét mintegy kétszáz lépésnyi távolban; s őket, kedves testvérem, szintén meg kell mentened.

— Hozd el őket is, szólt röviden János atya.

Lamier elment s a sarkantyuk pergése a kövezen csakhamar elárulta azok megérkeztét. Az anyáeska a konyhába futott s rövid idő mulva mindnyájan mértékletes, de jóízű vacsorához ültek. Ezalatt egy indián fiu futott a homályos erdőn át Róza kisasszonyhoz, kezében egy levelet vive, melynek tartalma így hangzott:

„Kedves kisasszony! Testvérem s még két más katoná, kiket a liberalisok üldöznek, nálam vannak rejtekben; de házam sokkal kisebb, hogy sem itt hosszabb ideig lehetne őket elrejteni. Atyjának terjedelmes telepén ezt könnyen megtehetni. Ha elfogják, bizonyosan főbe lövik. Az Isten szerelmeért! mentse meg őket.“

Örökké hálás

János atya.“

Lamiernek sok beszélni valója volt. A lelkész feszült figyelemmel volt testvérén, midőn egyszer halkán megnyílik az ajtó s Fadala dugja be rajta fejét.

Lamier s a katonák megrémültek ezen váratlan vendég láttára. János atya azonban megnyugtatótá őket s intett az indiának, hogy lépjen be. Ez megcsókolta a plébános kezét s a következő tartalmu levelkét nyujtott neki át:

„Az üldözötteket Fadala biztosságba helyezi.
Kezét csókolva Róza.“

János atya részvételtjesen kérdezte az indiánt, mint tudott sebesült háttal ily messze utat megtenni.

— Oh Fadala nem beteg, szolt az indián, ha János atyáért kell utat tennie. Fadala kész annyit is szaladni, hogy meg is haljon bele!

Néhány szívélyes ölelés után Lamier két uhlánjával együtt eltávozott, a plébános s az anyácska áldáskívánattól kísérve. Fadala a kalauz szerepét vitte.

Ama göröngyös, veszélyes hegyi ösvény mellett, mely Don Pedro ültetvényeihez vezetett, ült Róza két kiálló szikla között egy kinyuló kő alatt. Karesu alakja

egy női köpenybe volt burkolva s aggódva látszott figyelni azon hangra, mely kívülről feléje tartott. Ugy látszott, gyakorlott füle meghallotta a várt neszt, mert most előlépett s hálátadólag emelte fel szemeit a homályos ég felé. Mindig élénkebben hallotta a fáradságosan felkapaszkodó emberek zaját, most egy sötét alak ugrotta át az utolsó árkot. Ez Fadala volt.

— Sennorita, itt hozom a három szegény embert, gondoskodjék most ön Sennorita. Fadala nem mehet tovább! mondá a szegény indián, kit most a sebláz fogott elő. Most Lamier is megérkezett katonáival.

— Sennorita, mondá Lamier, ha kegyed őrszellemlünk akar lenni, ugy az ellenségtől megmenekszünk. Ekkor megfogá a leány kezét s egy csókot nyomott rá. Róza gyorsan visszavonta kezét s biborvörös pir lepté el arczát. Kövessen, lovag ur! voltak egyetlen szavai s mindnyájan eltűntek az ültetvény falai mögött.

(Folytatása következik.)

Meg ne csaljanak!

XV.

Isten a megjövendölt Megváltó.

Isten a paradicsomban, a bünbe esett első emberpárnak Szabadítót ígért az asszony magvából. (Móz. I. 3. 15.) S ezen ígért négy ezer éveken át, mint egy ragyogó szívárvány, szakadatlan lánezolatban vonul végig. Az ő atyák azt könnyen átvehették egymástól, minden kézirat nélkül is. Mert Ádám az első ember megfötvénhat évig élt Lámekkel, s Lámek a Nőé atya vala; (Móz. I. 5. 3—31.) Nőé pedig a vizözön után, még ötvennyolcz évig élt, Ábrahám korában is. (Móz. I. 11. 10—26.) De, Ábrahámnak már megújítá Isten ezen ígértet: Enmagamra esküszöm, ugymond az Isten, minthogy nem kedveztel miattam egyetlen fiadnak... a te maradékodban áldatnak meg a földnek minden nemzetségei. (Móz. I. 22. 16—18.) S ezen egyetlen maradék, mely a többi ösatyáknak is megígértetett, (Móz. I. 16. 4. — 28. 14. stb.) nem csak a zsidóké; mert az Isten nem csak a zsidók Istene, hanem a föld minden népeit.

Eddig a Messiásról maga az Isten tett ígértet, ezentul pedig látnokai által tevő azt.

De mit tartsunk a jövendölésekről? Nemde, a pogány jósdák is jövendöltek: Delphiben is, Dodonában is? Azonban ezek inkább állami intézetek valának, minden magas, toszabb eszme vagy czél nélkül. S e fizeteses jóslatokra nézve már a pogány Ciceró is így szöla Apollóhoz: „A te jövendöléseiddel, egy egész könyvet töltött be Chrysippus, melyek részint hamisak, miként én vélekedem; részint esetleges igazak, miként az gyakran történik a beszédben; részint oly kétértelműek, hogy maga az értelmező is értelmezőre szorul.“ (Lib. de Divinat.)

Azonban a szent látnokok, ezen árnyak ellenében, menynevei fényben és óriási nagyságban tűnnek föl.

A szent próféták ugyanis, földi érdek nélkül, sőt annak ellenére jövendöltek, mert még azt is elhagyták, a mivel bírtak, mint Elizeus (Kir. III. 19—21.), az ajándékot pedig megve-tették. (Kir. IV. 5. 15—16.) Ez az oka, hogy Mikeás próféta megrová a hamis jósokat: „Pénzért jövendölnek“ ugymond, (Mik. 3. 11.) mert a szent próféták azt nem tették. Nem is keresték ők e tisztet, hanem az Isten kényszeríté őket arra, mint

Jeremiást, a ki fölajdul küldetésén (Jerem. I. 5—6), és Jónást, a ki futással akart tőle menekülni (Jón. I. 10.). Sőt nem is tartoztak kaszthoz; mert Elizeus földmivelő volt, Amosz nyájör, Izaiás jeruzsálemi lakos, stb. S mit remélhettek fáradozásai-kért? Jeremiást megverték, kalodába tették, és a tömlöczbe dobták. (Jerem. 20. 2.) Mikeást börtönre veték, és ott sanyar-gaták. (Kir. III. 22. 25—27.) Izaiást, Manasszes király paran-esára, ketté fűrészelék, stb. Azért mondá Jézus: Jeruzsálem, Jeruzsálem! ki megölöd a prófétákat, stb. (Mát. 23. 37.)

Jövendöléseik pedig egyenesek valának, minden kétértelműség nélkül. Mikeás megmondá Akábnak, hogy elesik a hadban, és ugy lön. (Kir. III. 22. 20—27i) Illés így szöla: „Nem lesz ezen évben sem harmat, sem eső“ és beteljesedett. (Kir. III. 17. 1.) Izaiás megjöslá az assziriai had láttára, hogy az: egy nyilat sem lő Jeruzsálembe, és megtörtént. (Kir. IV. 19. 32.) Babylonról hirdeté: Egy ember sem lakik ott soha többé, és ugy lett. (Izai. 13. 19—20.) Cyrust, a perzsák királyát, százötven évvel előbb, mintsem született volna, nevéen szólítá, és megmondá felőle, hogy ő fogja meghagyni Jeruzsálem fölépíté-sét. (Iza. 44. 28.) Annak idején e jövendölést megmutaták Cyrusnak, a melyen ő elbámult. (Joseph. lib. 11. Antigu.) S hát találósak-e e jövendölések? Ime, Jeremiás is egyenesen ki-mondja: „Egész Judát a babyloni királynak adom“ és teljesült. (Jerem. 20. 4.) A zsidók fogságairól pedig, hogy: hetven évig lesznek Babylonban. (Jerem. 25. 11.) Végre Szedeceziás királyról, hogy öt elfogják, és Babylonba viszik el. (Jerem. 34. 2—4.) De, még föltünőbb az, midőn Hannaniásnak azt mondá: „Ezen évben meghalsz!“ és meghalt a hetedik hónapban. (Jerem. 28. 16.) S nem isteniek-e ezek? Kezeskedik arról jobbára a világtörté-nelem is.

S ily próféták jövendölék meg isteni meghagyásból azt is: Mikor fog eljöni a Messiás, vagyis a Krisztus? Így, már Jákob ösátya, mint próféta megjövendölte azt, tizen-hét századdal előbb, midőn így szöla, a héber szöveg szerint: „El nem vétetik Judától a jogar, sem a fejedelmi páleza lábai

közül, míglen eljő Siló, ezé leend a népek hódolata.“ (I. Móz. 49. 10.) S mikor vétetett el Judoországtól a fejedelmi hatalom? Nemde mikor letiportatott ezen törvény: „Nem tehetsz királynak más nemzetbeli embert, a ki nem atyádfia.“ (Móz. V. 17. 5.) Ez pedig Heródeussal jött létre, a ki más nemzetbeli vala, s mint felpogány edomita, Róma kegyelméből jutott trónra és a bálványoknak áldozott a római kapitoliumon, Caesáreában pedig, a palesztinaiban, templomot emelt a császár szobrának. — Ekkor már a zsidók is azt mondák: „Most már elvételét Judától a kormány (Joseph. Arch. 16. 5. 19.) és várták a Messiást.“ Sezen zsarnok adót fizetett Rómának; Augusztus császár pedig, hogy egészen adó alá vehesse az országot, összeíratta Juda népét birtokaival együtt és oda lett függetlenségük s minden hatalmuk. S ime Jézus épen akkor született; azért csak ő lehet ama Siló, mert csak is az övé a népek hódolata.

Hol fog születni a Messiás? — Mikeás próféta így jelöli azt ki: hét századdal Krisztus előtt: „És te efratai Bethlelem! kicsiny vagy ugyan Juda ezrei között, mégis belőled származik nekem, a ki uralkodó legyen Izraelben: az ő kijövelele kezdettől való az örök napoktól fogva.“ (Mik. 5. 2.) Ezzel nem csak azt mondja, hogy a Messiás, vagyis a Krisztus Betlehemben fog születni a Juda földjén, hanem azt is, hogy ő Isten. Mert emberi uralkodónak nem lehet öröktől való kijövelele. És nem Betlehemben született-e Jézus? A római levéltárak is hitelen bizonyítják azt a világnak ép az akkor történt összeírásnál fogva: mikor és hol született az Úr?

Milyen király lesz a Messiás? — Izaiás próféta így rajzolja őt nyolczadfél századdal Kr. előtt: „Kisded született nekünk és fia adatott nekünk, kinek vállán a fejedelemség, és nevezetik: esodálatosnak, tanácsadónak: Istennek, erősnek, a jövődőség atyjának, béke fejedelmének.“ (Iza. 9. 6.) De lehet-e embert Istennek mondani? Fegyverrel hódít-e a békeség fejedelme? Nem ígért az Isten csak egy Messiást, mert Zakariás azt mondá, Kr. e. 500 évvel: „Örvendezz Jeruzsálem leánya! ime a te királyod jó hozzád, az igaz és üdvözítő, szegény ő — számaron ülve jő, a számar fiatal vembén. Békét hirdet ő a nemzeteknek és a tengertől a tengerig tart hatalma, s a folyóvizektől a föld határáig.“ (Zak. 9. 9—10.)

A Messiás tehát a lelkek királya, csak azon egy, aki király is, szegény is, üdvözítő is, és békét hirdet a világnak, nem háborút. Ily király pedig csak a szegénynek lett Isten lehet, kiről Dávid is azt mondá: „Imádni fogják őt a földnek minden királyai, minden nemzetek szolgálnak neki.“ (Zs. 71. 11.)

Mikor fog megöletni a Messiás? — Dániel próféta így adja azt elő, 500 évvel Kr. előtt: „Ama parancs ki hirdetésétől, hogy ismét fölépíttessék Jeruzsálem, Krisztus is a fejedelmig: hét hetek és hatvankét hetek lesznek. — És a hatvankét hetek után kiirtatik a Krisztus, és nem leszen az ő népe, mely őt megtagadja. S egy nép leendő fejedelmével szétbányja a várost és a szentélyt, stb. (Dán. 9. 25—26.)

Itt a hetek évekből álló hetek, milyenekről Mózes is szól (III. 25. 8.); mert néhány napokból álló hetek alatt nem lehet várost építeni; de miért is építenék, ha néhány hét múlva szét kellene azt hányni? Ennélfogva 483 év tüzetett ki a Krisztus

eljöveteléig, s ime pontosan teljesült minden. Jeruzsálem föl-épült ismét, a Krisztus is megöletett és a várost templomostól szétromboltatta Titus a római hadvezér, ki több császárrá lön. S azóta nincs a zsidóknak sem prófétájok, sem áldozó templomuk. S mit jelent azóta e 18 százados pusztulás? Nemde azt, hogy Isten vala Jézusban, ki megvetette a népét, a mint megmondattott: „Nem leszen az ő népe, mely őt megtagadja.“

A zsidók mégis várják őt a kitűzött időn túl is, holott megmondá Isten Aggeus próféta által: „Még egy kevésse... és eljő, a ki minden nemzetek ohajtanak, és betöltöm e házat dicsőséggel. (Agg. 2. 7. 8.). De hol van már az a ház, a jeruzsálemi templom, mely a fogság után épült? Nincs abból kő sem a kövön 18 század óta. Várhatnak a jeruzsálemi zsidók is még 300 évig; prófétáik itélik el őket, meg a világtörténelem, mely azt bizonyítja, hogy Jézusban teljesedtek be a jövődölések.

Miért áldoztatik föl a Krisztus? — Izaiás próféta ezen okát adja: „Megsebeztetett a mi gonoszságainkért, megrongáltatott bűneinkért; a mi békeségünkért van ő rajta a fenytés, és az ő békéjével gyógyultunk meg. Mi mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, kiki az ő utjára tére, és az Úr ő reá tette mindnyájunk gonoszságát. Föláldoztatott, mert ő akarta, és meg nem nyitotta száját. (Iza. 53. 5—7.) Akkor — mondá Dániel próféta is: „A bűnök vége szakad, és az örök igazság előhozatik.“ (Dán. 9. 24.) S ki törülheti el az egész világ bűnét, haesak nem az Isten a Krisztusban?

A bűn tehát, nem hogy késleltetné, hanem sietteté a Messiás eljövetelét; mert épen a végett ígértetett ő, hogy eltörülje a bűn átkát. S ha a zsidók még is várni akarják, a míg ők nem lesznek bűnösök, ugy örökké várhatnak utána; mert a míg a zsidó ember lesz, addig mindig bűnös is lesz. De, miért is büntetné Isten a világot épen a zsidók bűnei miatt? Hiszen a Messiást a föld minden nemzeteinek ígérte az Isten. (Móz. I. 22. 16—18.)

Sőt, elmondják a próféták a Messiás apró körülményeit is. — Így például, hogy ő a Dávid esemetje, (Jerem. 23. 5.) hogy szüztől fog születni férfi nélkül. (Iza. 7. 14.) Jelesen pedig, hogy az ő személyében: Az Isten maga jő el, s akkor megnyílnak a vakok szemei, és a süketek fülei tárva lesznek. Akkor ugrál a sánta, mint a szarvas, és föloldatik a némák nyelve. (Iza. 35. 4—6.) Továbbá, hogy eladatik harmincz ezüst pénzért, (Zak. 11. 12) kigunyoltatik, szidalmaztatik, ruháira sorsot vetnek, s átsegeztenek kezei és lábai; (Zsolt. 21. 8—17.) de föltámad, hogy ne lassung rothadást. (Zsolt. 15. 10) stb. Sőt előre hirdették, hogy a pogányok is hozzá térnek, és az Úr nagy nevének: minden helyen tiszta áldozat fog bemutattni. (Malak. 1. 11.)

Csak ezekből is kitűnik, hogy a világ kezdete óta, mindig hittek a Krisztusban, mint eljövendő Megváltóban; az Isten pedig, négy ezer éveken át, folyvást előkészíté arra az embereket, hogy őt fönségéhez méltó lélekkel fogadhassák. Mirevaló is lett volna, ily reppant előkészület, egy esupa embernek? Az Isten az emberek közt, önmagának készítetté utját, hogy fölismerhessék őt emberi testben is. Azonban: Az övéihez jött, és őt az övéi be nem fogadták. (Ján. 1. 11.) E. L.

Heti krónika.

Pest, szept. 30.

(—ss—) Minden egyéb eseményt még folyvást háttérbe szorít Roma és Franciaország.

A pápai hadsereg capitulatiójára nézve következő pontozatokat említenek: A pápai hadsereg átadja összes fegyvereit, löszereit s lovait, szekereit stb. az olasz kormánynak, mely

ezeket átveszi, de a pápának becsérték szerint kifizeti készpénzben árát. A pápai csapatok tisztjei magánlovaik, fogataik, podgyászuk birtokában maradnak. Az olasz csapatok a pápaiak által elfoglalt katonai állásokat a városban, a leonini városrészben fekvő St.-Angelo kastélyt beleértve, megszállják. Miután a pápa a neki felajánlott tiszteleti őrséget visszautasította, meghagyatik neki személyes szolgálatára az eddig fennállt palatinalis őrség, mely az augsyalvárbán és a pápa személye körül teendő szolgálatot, de egyszersmind kijelenti az olasz kormány, hogy kész a pápa első intésére azt saját csapataival felváltani. A pápai katonák, kik olasz alattvalók, egyelőre Alessandriában helyeztetnek el, és igényeik, valamint szolgálati éveik megvizsgálása után az olasz hadseregbe fognak felvétetni, vagy hazabocsátatnak, de semmi esetre sem fognak büntetés alá esni. Az idegen csapatok belebheztetnek, és adandó alkalommal az olasz kormány költségén hazájokba bocsátatnak, sőt végkielégítési összegben is részesülnek. Azon pápai tisztek, kik saját költséggel bírnak, azonnal hazájokba utazhatnak, és becsületszavukkal kell megfogadniok, hogy 24 óra alatt elhagyják az Egyházi Államokat.

Roma átadására nézve a negyedik olasz hadtest parancsnoka a pápai seregek parancsnokával következő szerződést kötötte:

1) Róma városa, azon rész kivételével, mely a san Spirito bástyától délre terjed s a Monte Vaticanoval és Castel San Angeloval a leonini várost képezi, egész felszerelésével, fegyvereivel, puskapor-tárakkal, valamint a kormány felügyelete alatt álló épületekkel átadatik az olasz király ő felsége csapatainak.

2) Az összes helyőrség minden hadi készítményeivel, fegyvereivel és podgyászszal kivonul. Hadi kitüntetés eszközése után lerakják a zászlókat és fegyvereket, a tisztek kivételével, kik fegyvereiket, lovaikat és minden podgyászukat megtarthatják. Az idegen csapatok legelül s utánuk a többiek esatrendben vonulnak ki a városból. A kivonulás holnap 7 órakor történik.

3) Az idegen csapatok elkülönítetnek s az olasz kormány költségén azonnal az illető állam határáig szállítatnak. Az olasz kormány belátására marad az illetőknek netalán nyugdíj igényeit tekintetbe venni vagy mellőzni.

4) A benszüllött csapatok fölös csapatokká alakíttatnak, jelen díjaikat megtartják, de a kormány fentartja magának azon jogot, hogy mikénti alkalmaztatásukról rendelkezessék.

5) Holnapi napon Civitá-Vechia-felé indíttatnak.

6) Egy mindkét fél részéről megalakított bizottság küldetett ki tüzer-, genie- és élelmezési tisztekből, mely az első cikkben említett tárgyakat leltárba fogja venni.

— Romából érkezett újabb táviratok szerint Antonelli bibornok, jobb viszonyokat szándékoznak létesíteni a pápa és Cadorna tábornok között. A pápa meglátogatja mindkét fél sebesültjeit. — Aláírást nyitottak a szabadságba helyezett politikai foglyok javára, kiknek száma mintegy 100-ra rug. — Cadorna tbk egyik napiparancsa értelmében a pápa a fejedelmet, a bibornokok pedig a királyi hercegeket megillető tiszteletben részesítendők. Trauttmansdorff gróf magyar-osztrák követ ismét Rómába érkezett. Antonelli bibornok értesítette a pápai hivatalnokokat, hogy bátran tehetnek szolgálatokat az olasz hatóságoknak.

— Franciaországban legnevezetesebb hír, hogy Strassbourg vára, melyet Uhrich parancsnok oly hősiességgel védelmezett, folyó hó 28-kán capitulált.

Még néhány nappal előbb a strassbourgi polgármester a

svájcei küldötteket, kik a gyermekek, asszonyok és aggastyánok átvétele végett jártak Strassbourgban, hogy e védteleneket Svájcba szállítsák, a következő gyönyörű szavakkal üdvözlé:

„Uraim! Az emberiség és a keresztény felebaráti szeretet önöket oly város közepébe hozták, mely a háborújog örve alatt elpusztított. Üdvözlöm önöket s fogadják háláérzetem kifejezését. Hazájokhoz sok történeti emlék kapesol minket; önök eljöttek, hogy még szorosabbá fűzzék e kapesot, s hogy újból barátokat találjunk a helvét köztársaság dicső polgáraiban, kik hajdan Strassbourg szövetségesei valának s királyaink korában sem szüntek meg soha szíves szövetségi viszonyban állni velünk. Igen uraim! legyenek üdvözölve városunk e gyásza közepette, önök, kik eljöttek, hogy megmentsek az asszonyokat, gyermekeket, aggokat, a kiket sem e hely parancsnoka, sem e kerület tiszteleire méltó püspöke meg nem menthetett a háboru borzalmaitól.

„És jelentsék Európának azt a gyászt, melynek tanni lesznek a városban. Mondják meg Európának, hogy ez XIX-dik század háboruja! Nem várak és katonák ellen foly többé a háboru, nem ezekre tüzelnek többé, hanem a lakosságra, a polgárságra. Gyermekek és asszonyok a földözatok. Sanceink — a mint látták — sértetlenek, de lakásaink felgyujtattak; templomaink, százados történelmi emlékeink gyalázatosan romba döntvék, bámulatra méltó könyvtárunk meg van semmisítve örök időkre. Európa lelkismerete, ma a XIX. században nem kénytelen-e bevallani, hogy a polgárisodás ezen szempontból lesüllyed a vandalizmusig, s hogy visszaesünk ismét a barbárok korszakába?

„Mondják önök meg mindezt Európának. — De mondják meg azt is, hogy a borzasztóságok, a pusztítások, az újból föltámadt muszalmánok és barbárok ezen tényei hasztalanok lesznek, hogy bátorságunkat nem törték meg, s hogy megmaradunk azok, a kik valánk mindig, s a kik lenni akarunk: bátor, kitartó francziák, és mint önök, hü és odaadó polgárai a hazának.“

— Egy német lap felső-rajnai levelezőjétől egy közleményt tartalmaz, mely sejteni engedí, hogy Uhrich tábornokot azon meggyőződés vezette a vár átadására, hogy lehetetlen azt többé tartania s a capituláció által csak a különben is súlyosan meglátogatott várost a roham borzalmaitól s az ezzel járó kifosztástól akarta megóvni. A levél a többi között így szól: A mi részünkről nem csak a munkálatok hathatósan folytattatnak, de a 11-dik számú bástya eleste is minden órán várható, mire aztán a behatolás a mellékkapun át nyitva lesz s a vármű a vasutó-dalról hátulról támadható. A vár mihamarább bevétele különben is történtek előkészületek. Nem csak a vasuti hid állíttatik helyre Kehlnél a kinzingen át, de már a fakészlet is kifaragva van, hogy a Rajnahid fölrobbantott része ideiglenesen helyreállíttassék.

Strassburg, mint mondottuk, f. hó 28-kán capitulált. Éjjel két órakor köttetett meg az egyezmény a capitulatio iránt Leszinszky alezredes által. 451 tiszt és 17,000 ember rakta le a fegyvert beleértve a nemzetőröket is. — Így szól a legújabb porosz hivatalos tudósítás. — A capitulatio feltételeiről nem szól a jelentés; az indokokat sem ismerjük, melyek Strassburg hős parancsnokát, ki hat hétig oly rendíthetlen elszántsággal, oly bámulatos vitézséggel tartotta a várat, hirtelen capitulatióra birták. — Hogy Uhrich tñokban a kitartás erélye, a védelem vezetésében az előrelátó katonai tudomány és tehetőség, a várőrségben a vitézség, a lakosságban a hősiesség elszántság nem hiányzott, azt a hosszú ostrom alatt a parancsnoktól

az utolsó közlegényig valamenynyien bebizonyították. A legnagyobb elismeréssel volt kénytelen szólni még az ellenség is Strassburg hős védőiről. Az okoknak tehát, melyek Ubrich tábornokot a megadásra bírták, kényszerítőeknek kellett lenni, s a katona vasakarátának nem voltak többé alárendelhetők. A kitartásnak is megvan a maga határa, melyen túl menni nem lehet. Ubrich tábornok kívülről segélyre nem számíthatott, egyedül önmagára volt utalva katonáival.

A városban, melyet az ellenség ágyui nagy részben halomra lőttek, a legnagyobb nyomor uralkodott, a lakosságnak a pinczékbe kellett menekülnie. Hogy az élelmi szerekben, egy az ellenségtől elzárt városban és várban, hat heti ostrom után, bármily előrelátás mellett is, a szükség érezhető lesz a drágaság oly mérvben emelkedik, hogy azt a jövedelmeitől megfosztott lakosság legnagyobb része többé meg nem bírja, azt könnyű elképzelni. S vegyük hozzá a beköszöntött zord időt, a sebesültek és betegekkel telt kórházakat s lazarethekeket, s a pinczehelyiségekben összeszorított lakosság között, ha eddig talán még nem is, de előbb utóbb bekövetkező epidemikus betegségeket, s emellett a szakadatlan bombázást, mely a még meglévő hazákban s lakosságban egyaránt pusztít, megfoghatóvá lesz előttünk, hogy Ubrich tábornok a segély kilátásnak reménye nélkül a megadásra határozta magát. Az ellenség két lunettet már birtokába kerített volt s a roham minden nap várható volt. Ubrich ezt úgy látszik nem akarta bevárni, s előbb capitulált, valószínűleg azért, hogy a megadást kedvezőbb feltételek alatt eszközölhesse.

Hogy a megadás nem feltétlenül förtént, az kétségtelennek látszik, mert ha a sedanihoz és toulihoz hasonló lenne, a berlini hivatalos távsürgöny bizonyosan megemlítette volna. A várral együtt a citadella is át lett adva, s ezzel a drámának, mely Strassburg falai alatt játszódott, vége van.

Mi nem tudunk azon feltevésnek hitelt adni, hogy Strassburg Napoleon császár tanácsára capitulált volna, ki állítólag kötelezte magát, hogy Ubrichot és Bazainet Strassburg és Metz feladására bírja, ha Poroszország kész lesz vele, illetőleg a regensséggel és nem a köztársasági kormányval békét kötni. Ha Ubrichet ez vezette volna ily elhatározásra, s nem a helyzet kényszere, a hős alak egy szánandó zsoldossá törpülne. Ezt nem hishetjük, ilyesmit Ubrich katonáival, Strassburg lakosaival szemben, kik ünnepélyesen kijelentették, hogy francziák, s mint francziák akarnak meghalni, hazájával szemben nem tehetett, nem mert volna tenni. Ezt csak a rágalmazás foghatná reá.

Strassburg capitulációja a porosz hadsereg további operációjára rendkívül nagy fontosságu. Nem csak az összeköttetés a párisi ostromló hadsereggel s a szállítások meg vannak könnyítve, de az éjszakanémet tartalék-hadsereg, valamint a badeni ostromló hadtest, mely Strassburg előtt állott, most már akadálytalanul folytathatja operációt Felső-Elszass ellen, sőt tovább délnek egész Lyonig, hogy megakadályozza az új francia hadsereg alakulását.

Strassburg elestével általában újra előtérbe lép a császárság restaurációjának eszméje. — Berlini hírek szerint a porosz főhadiszállás, Wilhelmsöhe és Hastings között a titkos jeliratu sürgönyök s diplomatiái ügynökök igen sürten érintkeznek. Bismarek gróf, mint mondják, akarja a békét s miután a köztársasági kormány visszautasította föltételeit, Napoleon császárral, illetőleg a regensséggel tesz kísérletet. Pelikao gróf, ki mint már előbb jelentettük, Wilhelmsöheben volt, onnan egyenesen a porosz főhadiszállásra ment, állítólag azon kettős hivatással, hogy egyrészt a császár proclamációját a

francia nemzethez ellenjegyezve, másrészt pedig, hogy a regenség nevében Poroszországgal békét kössön. Napoleon császár a nemzethez intézendő proclamációt maga fogalmazta, melyet irály és tartalom tekintetében *m e s t e r m ü* nek mondanak.

A császár a meggyőződés hangján a nemzethez fordul, és inti, hogy térjen magához, mint ő magához tért, és nyugodjék a helyzetbe, — kifejtven továbbá a háboru keletkezésének történetét s a francia fegyverek szerencsétlen vezényletének okait, a hibát nem egészen másokra háritja; nem mondja magát sem egészen büntetlennek, de nem is egyedül hibásnak. Történelmi emlékekben felsorolja a hasonló súlyos sok csapásokat és nagy veszteségeket, melyeket a francia nemzet szenvedett, de azért nagyhatalmi állása még sem veszett el. Kárhoztatja azokat, kik a szerencsétlenséget arra használták, hogy a hatalom gyeplőit magukhoz ragadják s a nemzet és korona iránt árulókká legyenek. — Reméli, hogy a nemzet maga szabadulni fog tudni ezen kormánytól.

Ezen proclamáció mihelyt megjelenik, azonnal meg fog küldetni minden megyefőnöknek s egyszersmind a belga és az angol lapokban közzé fog tétetni. Általánosan azt hiszik, hogy Bazaine hadseregével, ha a béke megkötetik, nagy szerepet fog játszani a császárság mellett. Természetes, hogy ezen kombinációkban a dynastia és nem Napoleon császár viszszaahelyezéséről van szó.

— Mult számunkban említettük, hogy Favre Gyula francia köztársasági miniszter megfordult a porosz főhadiszálláson és kísérleteket tett a békekötésre. A poroszok azonban oly követelésekkel állottak elő, melyeket Favre nem teljesíthetett. — A francia miniszter a porosz látogatásról jelentést tett, mely lényegében következő:

Favre ismétli azon nyilatkozatot, hogy a jelenlegi kormány férfiai mindig a békét és szabadságot ajánlották; és a kizárólag a dynastia érdekében kezdett háborut elleneztek.

Ha a háboru indítójának bukása után Poroszország a kártérítés alapján, de terület-átengedés nélkül kívánt volna alkudozni, mi a békét, mint jólétet és zálogát tekintettük volna, két oly nép kibékülésének, melyeket csupán egy gyűlölt politika hozott hasonlósba.

Szept. 10-kén megkérdezte Favre Bismarektól, ha vajjon hajlandó-e alkudozásba bocsátkozni? Bismarek a mi kormányunk szabálytalansága ellen tett kifogást; azonban még is megkérdezé, mily kezesseget fognának nyújtani a szerződés keresztülvitele tekintetében.

Erre Favre megtevé lépéseit; — kiemlé Franciaország békeszeretét; de azon rendíthetlen elhatározást is, hogy semmi-féle olys föltételeket nem fogad el, melyek a békét egy rövid és fenyegető fegyverszünetté alakítuák.

Bismarek azt válaszolá, hogy ha ily békét lehetségesnek tartana, rögtön aláírná azt; azonban hozzátevé, hogy a jelenlegi kormány ideiglenes, melyet a esősélek meg fog buktatni, ha Páris néhány nap alatt nem adja meg magát.

Bismarek azt állitá, hogy Franciaország ép oly kevéssé felejtí el Sedant, mint Waterlót és Sadowát; és nem fog lemondani azon szilárd hajlamról, hogy Németországot megtámadja. Miután Favre ezen állításokat meghallgatta, Bismarektól azt kérte, hogy formulázza békeföltételeit.

Mire Bismarek kinyilatkoztatá, hogy Németország bizton-sága azt parancsolja neki, hogy Elsasst, Moselt Metz-el, Chateau Salenz és Wisseps départemanteokat birtokában tartsa.

Favre ez ellenében azt érvényesíté, hogy tekintve Poroszország igényeivel szemben Európa lehető magatartását, az

országgyűlés egybehívására idő engedessék. Mire Bismarek minden fegyverszünetnek visszautasításával válaszolt.

Szept. 19-dikén este újra volt találkozás. Bismarek ekkor kevésbé látszott ellene lenni a fegyverszünetnek.

Favre 14-napi fegyverszünetet kívánt. Szept. 20-dikán átadta Bismarek a maga feltételeit, melyek Strassburg, Toul és Pfalzburg megszállását kötétek ki, és midőn Favre mondta, hogy az alkotmányozó gyülekezethez Párisban kell egybegyűlnie, Bismarek ez esetre egy, Páris fölött uralkodó erőd átadatását kívánta, névszerint Mont-Valerient.

Erre Favre azt felelő: sokkal egyszerűbb lenne, Páris követelni. Mire Bismarek azt mondá: keressünk hát más módot. Favre fölemlíté az országgyűlésnek Toursban leendő egybeülését. — Bismarek megígérte, hogy e tárgyban beszélni fog a királylyal.

Bismarek ezután Strassburgra tért vissza, azt kívánván, hogy annak helyőrsége fogolyként adja meg magát. Favre e feletti felindulását fejező ki, mire Bismarek a királyhoz ment, a ki elfogadta e módozatot, de ahhoz ragaszkodott, hogy a strassburgi helyőrség, mely már ugy is gyenge, adja meg magát.

Este felkeltem, — u. m. Favre — bucsut vettem, és azon meggyőződésemet fejezém ki, hogy addig fogunk harezolni, míg Párisban az ellenállásnak némi elemét találunk. Favre jelentése további folyamában e találkozás horderejéről mondja el véleményét, így folytatván szavait: Én békét kerestem. — és a hódítás s háboru hajthatatlan vágyát találtam.

Én a tényeket sorolom elé, midőn azokat Európának jelezem. Én buzgón törekedtem a békére és fegyverszünetre. Én azon nézetben valék, hogy a lealacsonyítást vissza kell utasítunk, meg vagyok győződve, hogy a felingerült Franciaország osztja elhatározásainkat.

Szept. 21-én egy sürgőnyt intéztem Bismarekhoz, mely kinyilatkoztatja, hogy a nemzeti védelem kormánya nem írhatja alá azon feltételeket, melyektől ő a fegyverszünetet függővé tette. Mindent elkövettem, hogy a béke mindkét nemzetnek visszaadassék. Bizom Isten igazságosságában, ki sorsunk felett végezni fog.

Favre elmondja, hogy küldetése nem volt haszonnélküli, minthogy a kértelmségnek véget vetett, melybe Poroszország magát burkolta, — kinyilatkoztatván, hogy Napoleont és katonáit támadja meg, hogy azonban a nemzetet tiszteletben tartja. Ma már tudjuk, mit akar.

Vajha az ország meghallgatná szavainkat, és felkelne, hogy minket meghazudtoljon, vagy hogy a legvégsőig ellenszégüljön. A megyék szervezik magukat, hogy segélyünkre jöjjenek; az utolsó szó e nagy harezban még nincs kimondva. Sajat állhatatosságunktól függ, hogy a jogosságnak és szabadságnak részesei legyünk.

Rövid hírek.

— Ő Felsége a királyné orvosai tanácsára a telet Tirolban fogja töltetni.

— Kedden (okt. 4.) Ő Felsége nevenapja alkalmából Budán és Pesten fényes isteniszolgálat tartatott.

— József főherceg ő fensége a honvédségi gyakorlatokra nézve szemleutját folytatja, — a mult héten Erdélyben Marosvásárhelyen a városi és vidéki szép számmal egybesereglett közönség a főherceget nagy örömmel és őt igazán megillető ünnepélylyel fogadta.

— A Battyány-ünnepély Pest városának 11 ezer és 400 forintjába került.

— A pest-ferenczvárosi templomot okt. 9-kén fogják ünnepélyesen megnyitni.

— A főmélt. Herczegprimás a balassa-gyarmathi katóli elemi tanoda számára 500 frtot adományozott.

— Bartakovics Béla egri érsek ő excja Karácsondon (Hevesm.) egy második felállítandó r. kath. hitfelekezeti iskola helyiségének megvételére 600 frtot kegyeskedett adományozni.

— Ugyan egri érsek ő excja a nyír-báthori római katóli templomi zenetársulat fölsegélésére 50 frtot küldeni, egyszersmind a társulat vallásos vállalatának főpásztori atyai áldását adni kegyeskedett.

— Az újonczok begyakorlása az idén okt. 1. kezdődött és nov. végeig tart. — A kiszolgált katonákat csak aztán kezdik szabadságra boesítani, mikor az újonczok be lesznek tanítva.

— A váci gimnásiumban az idén az 5-dik osztály nyitattik meg.

— Az egyetemi könyvtár legközelebb vétel által 42 ezer könyvvel szaporodott.

— A postán mind Magyarországon, mind Ausztriában ez idén sokkal kevesebb levél fordul meg, mint tavaly.

— Pápa f y hazánkba röppenytük segélyével éji távirát talált föl. Egy-egy röppenytü hat tüzes szót mond, melyekhez természetesen külön megállapított szótár kell. — Legközelebb Buda és Vác közt fogják megpróbálni.

— Ács Flóris köztiszteletü esztergami polgár, kocsiföldülés folytán agyrázkódást szenvedett, ily tébolyrohamban az esztergami papnövelde 3-ik emeletéről leugrott és szörnyet halt.

— Riedl Szende „Kis Ujság“ cím alatt ifjúsági képes lapot indított meg.

— Sterne Ferdinánd györi kanonok, ki több éven iskolai főigazgató volt, szept. 23. 68 éves korában elhunyt.

— Hevesmegyében 8 egyén van, ki a 100 évet túlhaladta. A legöregebb ember e megyében Domonyi Márton, ki jelenleg 111 éves.

— A magyar országgyűlés f. h. 22-kére van összehívva. A magyar autonómiai gyűlés összehívását a fim. Herczeg-Primás az országgyűlés egybehívásától tette függővé. Most már várhatjuk, hogy Ő hercegsége e hó végére az autonómiai gyűlést fogja egybehívni. Ugyanazon időben fogja a Szent-István-Társulat ezidei nagygyűlését tartani.

— Szy Ida honvédtizedes nyugdíjaztatása iránt kérvényt nyújtott be Pest városa hatóságához. Ezen nő az 184⁸/₉-ki háboruban oly becsületesen katonáskodott, hogy dupla lenungban részeltették.

— (Óbor.) A pesti 2 szivuteza 15. számú házában pinceásás alkalmával egy 12 akós hordót találtak kristály tiszta borral telve. Az 1838-i vizár idejéből való hordó teljesen ép volt.

— A Szent-István-Társulat m. h. 26-kától fogva saját házában (lövészuteza 11. sz.) működik, hová a társulatot érdeklő mindennemű küldemények intézendők.